

De verkeersveiligheidsverplichting is geen verlichtingsverplichting

De gemeente is als wegbeheerder verantwoordelijk voor de verkeersveiligheid op haar wegen. Verlichting is daarbij geen verplichting, wel een van de aspecten die de gemeente mee in overweging moet nemen om haar wegen veiliger te maken.

(Er bestaan technische normen voor wegverlichting, maar het zijn slechts regels van goed vakmanschap als je verlichting voorziet. Ze zijn niet juridisch bindend en vereisen niet dat alle wegen altijd verlicht zijn.)

Voor de locaties waar ze de openbare verlichting wil doven, moet de gemeente nagaan of daardoor geen abnormaal gevaarlijke situatie wordt gecreëerd voor een normaal voorzichtig weggebruiker. Om de verkeersveiligheid te waarborgen, kan het in dat geval bijvoorbeeld aangewezen zijn om bijkomende maatregelen te nemen zoals de installatie van extra verkeersborden, signalisatie, actieve wegmarkeringen, reflectoren en dies meer. Ook een heldere en brede communicatie aan de inwoners over de nieuwe situatie is aangewezen.

Neemt een lokaal bestuur dergelijke maatregelen niet, dan kan de aansprakelijkheid van de wegbeheerder bij eventuele schadegevallen worden ingeroepen en in het gedrang komen. De beslissing om te doven moet dus weloverwogen zijn, en mag niet enkel ingegeven zijn door financiële overwegingen.

Ook in gerechtelijke uitspraken vinden we geen absolute verplichting om altijd overal te verlichten. In beginsel komt het er op neer dat de wegbeheerder ieder abnormaal gevaar moet vermijden. En een abnormaal gevaar is "een toestand of hindernis die van aard is om het gewettigd vertrouwen van de weggebruiker die op een normale wijze gebruikmaakt van de openbare weg te verschalken" (Cass. 12.04.1984).

Elke weggebruiker moet zelf ook alerter zijn op een volledig niet verlichte weg, wat betreft snelheid staat dat ook met zoveel woorden in de wegcode (art. 10.1, 1°): "Elke bestuurder moet zijn snelheid regelen zoals vereist wegens de aanwezigheid van andere weggebruikers, in 't bijzonder de meest kwetsbaren, de weersomstandigheden, de plaatsgesteldheid, haar belemmering, de verkeersdichtheid, **het zicht**, de staat van de weg, de staat en de lading van zijn voertuig; zijn snelheid mag geen oorzaak zijn van ongevallen, noch het verkeer hinderen."

Als gemeenten werden veroordeeld, ging het nooit door het loutere feit dat er geen verlichting was, wel om een samenspel van meerdere locatiegebonden omstandigheden, bv. één lichtpunt defect in een zone die verder wel verlicht is net op de plaats van een kruispunt of bocht waardoor een weggebruiker verrast wordt. Het is uiteindelijk casuïstiek. En mocht het gebeuren dat een gemeente (mede)aansprakelijk worden gesteld, dan is er ook nog steeds de aansprakelijkheidsverzekering.

Overigens, het dikwijls aangehaalde voorbeeld van Damme wordt meestal onvolledig weergegeven: uiteindelijk is de burgemeester persoonlijk vrijgesproken (Cass. 27.11.2007, [Inforum 224833](#) -> Correctionele rechtbank van Kortrijk 12.09.2008, [Inforum 231832](#)).